

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : युसंसा २०२१/प्र.क्र.३९/१७-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- १५/०८/२०२१.

वाचा:-

१. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. कृआ/ खते/ गुनि ३-४/बफर/२१-२२/१०८५५/ २०२१,
दि. १९/०३/२०२१.
२. कृषि विभागाचा शासन निर्णय क्र. राखते २०१२/प्र.क्र. ३५३/१७-अ, दि. १५/०२/२०१३

प्रस्तावना:

राज्यामध्ये खरीप हंगामात जून, जुलै व ऑगस्ट या कालावधीमध्ये शेतकऱ्यांकडून खताची मागणी, खरेदी व प्रत्यक्ष वापर मोठ्या प्रमाणावर होत असतो. या कालावधीमध्ये निरनिराळ्या कारणामुळे म्हणजेच, मुळातच आवंटन कमी असणे, पाऊस किंवा अतिवृष्टीमुळे रेल्वे वाहतुकीमध्ये अडथळा येणे, रेल्वे रेक वेळेवर उपलब्ध न होणे, खत उत्पादन कारखाने कार्यान्वित नसणे इत्यादीमुळे खताच्या मागणी प्रमाणे पुरवठा करण्यावर विपरीत परिणाम होतो.

सद्यःस्थितीत कोरोना विषाणूच्या संसर्गामुळे राज्यामध्ये उद्भवलेल्या परिस्थितीत मजुरांच्या उपलब्धतेअभावी खताच्या पुरवठ्यावर परिणाम होण्याची शक्यता आहे. खरीप हंगामातील पेरणीच्या वेळी व उभ्या पिकांना खताचा दुसरा हप्ता देणे यामुळे युरिया खतांच्या मागणीमध्ये वाढ होत असते. खरीप हंगाम जून महिन्यापासून सुरु होत आहे. सदर महिन्यामध्ये युरिया खतांची मागणी वाढते. शेतकऱ्यांच्या मागणीप्रमाणे युरिया खताची उपलब्धता होण्यासाठी युरिया खताचा संरक्षित साठा करुन ठेवणे आवश्यक आहे. एप्रिल व मे या महिन्यांमध्ये शेतकऱ्यांकडून युरिया खतांची मागणी नसते. त्यामुळे एप्रिल २०२१ पासून युरिया खतांचा साठा करण्यास सुरुवात केल्यास, सध्या युरियाची मागणी नसल्याने साठा करण्यासाठी युरिया उपलब्ध होणार आहे, त्याचा उपयोग जून महिन्यानंतर होणार आहे. सदर बाब विचारात घेवून, कृषि विभागाचा संदर्भीय क्र. २ येथील शासन निर्णयानुसार नियुक्त करण्यात आलेल्या मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या दिनांक २४/०३/२०२१ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये राज्यात १.५० लाख मे.टन युरिया खताचा संरक्षित साठा (Buffer Stock) करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आलेला आहे. तसेच, सदर संरक्षित साठा करण्यास महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळास नोडल एजन्सी नियुक्ती करण्याचाही निर्णय घेण्यात आलेला आहे. मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या निर्णयांची अंमलबजावणी करण्यास मा. उपमुख्यमंत्री तसेच मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी मान्यता प्रदान केली आहे.

त्यानुसार, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई यांनी युरिया खताचा संरक्षित साठा करण्यासाठी खालीलप्रमाणे अपेक्षित खर्च दिलेला आहे.

अ.क्र.	खर्चाचा प्रकार	खरीप २०२१ करीता एकूण प्रस्तावित दर (रु. प्र.मे.टन)	एकूण प्रस्तावित खर्च माहे एप्रिल २०२१ ते ऑगस्ट २०२१ (रु.प्र.मे.टन)
अ) १.	उतराई	६०	६०
२.	भराई	६०	६०
३.	गोदाम भाडे (५ महिन्यांकरीता)	६५ (प्रति माह)	३२५(रु ६५ प्रमाणे ५ महिन्यांकरीता रु ३२५)
४.	दुय्यम वाहतुक	३००	३००
	एकूण	-	७४५

ब) १.	कर्जावरील बँकेचे व्याज ५ महिन्यांकरीता	९%	२०८
२.	सेवा शुल्क	२%	१११
३.	विमा खर्च	-	६
	एकूण (ब)	-	३२५
	एकूण (अ + ब)	-	१०७०

यास्तव, वरील मागणीप्रमाणे युरिया खताची पुरेशी उपलब्धता होण्यासाठी युरिया खताचा संरक्षित साठा करून ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

खरीप हंगाम २०२१ मध्ये राज्यातील शेतकऱ्यांना मागणीप्रमाणे व वेळेवर युरिया खतांचा पुरवठा करण्यासाठी १.५० लाख मे. टन युरिया खताचा संरक्षित साठा (Buffer Stock) करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर प्रयोजनार्थ महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई या संस्थेस शासनाचे नोडल एजन्सी म्हणून मान्यता देण्यात येत आहे.

२. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई यांनी, १.५० लाख मे. टन युरिया खताचा संरक्षित साठा करण्यासाठी खताची किंमत आगाऊ भरावी. या प्रयोजनासाठी महामंडळाने सादर केलेला खर्च हा अंदाजित असल्याने त्यांनी प्रस्तावित केलेला खर्च किंवा प्रत्यक्षात झालेला खर्च यापैकी जी कमी असेल ती रक्कम महामंडळास अदा करण्यात येईल. तसेच, संरक्षित केलेल्या युरिया खताची जशी विक्री होईल तसा खताचा साठा कमी होत जाणार आहे, सबब, व्याजाची गणना ही शिल्लक राहिलेल्या साठ्याच्या मुल्यावर दैनंदिन पद्धतीने करण्यात यावी. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळास येणाऱ्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करताना वरील बाबी तपासून आयुक्त (कृषि) यांनी महामंडळास रक्कम अदा करावी.

३. सदर बाबीकरीता होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा :-

मागणी क्रमांक : डी-३
१०५, खते व रासायनिक खते,
(००)
(००) (३१) डीएपी व मिश्र
रासायनिक खतांचा पुरवठा
करण्यासाठी येणारा खर्च
भागविण्याकरिता
अर्थसहाय्य (कार्यक्रम)
३३, अर्थसहाय्य (२४०१ ८२०८)

४. कृषि आयुक्तालय स्तरावर आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य-पुणे हे योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून तसेच, सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे हे आहरण व संवितरण अधिकारी राहतील. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रकियेचे /वित्तीय अधिका-यांच्या मर्यादेत / P.W.D / मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय /नियम/परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

५. सदर शासन निर्णय मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या दिनांक २४/०३/२०२१ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये घेतलेल्या निर्णयास मा. उपमुख्यमंत्री आणि मा. मुख्यमंत्री यांनी दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०४१५१६१५२२५८०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रकाश रा. कदम)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई

४. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गोरेगाव, मुंबई
६. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/ नागपूर
७. कृषि संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
८. कृषि सहसंचालक (आस्थापना), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१०. सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी
११. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१२. वित्त विभाग (व्यय-१ व २, अर्थसंकल्प -१३), मंत्रालय, मुंबई
१३. उप संचालक (खते), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१४. प्रशासन अधिकारी, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. वित्त विभाग (वित्तीय सुधारणा), मंत्रालय, मुंबई
१६. कार्यासन (२-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. १७-अ कार्यासन, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई (निवडनस्ती).